

GEMEENTE ENSCHEDE

PARTICIPATIE IMPULS

ACTIEPLAN SAMENLEVINGSGERICHT WERKEN

VOORTGANGSBERICHT EDITIE 2 - MAART 2023

COPRODUCEREN

RAADPLEGEN

MEEBESLISSEN

ENSCHEDE

ACTIEPLAN

SAMENLEVINGSGERICHT WERKEN IN ENSCHEDE 2022-2025

Een impuls voor samenlevingsgericht werken door participatie

WAAROM?

De samenleving verandert snel. Daarmee verandert ook de relatie tussen gemeente en inwoners. Inwoners willen meer directe invloed en serieus genomen worden. We willen de betrokkenheid en invloed van inwoners bij maatschappelijke vraagstukken vergroten. Door inwoners bij vraagstukken in de stad te betrekken én ruimte te bieden voor initiatieven uit de samenleving brengen we energie in de stad en versterken we de lokale democratie. Inwoners zijn en voelen zich meer betrokken.

WAT?

Het actieplan heeft een doorlooptijd van 4 jaar. De focus ligt op het organiseren van de basis op orde. Daarna is er ruimte voor experimenteren, leren en bijsturen. Daarbij zetten we in op 4 speerpunten.

De vier speerpunten zijn:

- Inwonersvertegenwoordiging uitbreiden
→ meer inwoners praten mee

- Participatieteam organiseren
→ een team dat adviseert, faciliteert en organiseert

- Middelen voor online en offline participatie ontwikkelen
→ digitaal én fysiek

- Leercyclus inrichten
→ leren van participatie in verbinding met de lerende organisatie

INHOUDSOPGAVE

IN COPRODUCTIE NAAR SAMENWERKINGSAFSPRAKEN 4

GA NAAR DE MENSEN TOE, GA MET ELKAAR IN GESPREK 7

GEMEENTE WIL BETER EN VAKER LUISTEREN NAAR
JONGEREN IN DE STAD 9

UIT ONDERZOEK BLIJKT DAT JONGEREN VOORAL
ELKAAR WILLEN HELPEN 11

INWONERS AAN HET WOORD: PLEKBERAAD WIL INWONERS
STEM EN INVLOED GEVEN 13

ONLINE PARTICIPATIE: INWONER DENKT STEEDS
VAKER MEE VIA STEM VAN ENSCHEDE 14

INWONERSINITIATIEVEN: FONDS WEDEROPBLOEI BRENGT
MENSEN BIJ ELKAAR NA CORONA 16

ACTIEPLAN SAMENLEVINGSGERICHT WERKEN 18

HET PARTICIPATIETEAM 24

OVER PARTICIPATIE IMPULS

Participatie Impuls is een periodiek voortgangsbericht van het participatieteam van de gemeente Enschede.

In dit voortgangsbericht lees je de stand van zaken rondom het Actieplan Samenlevingsgericht Werken. Binnen dit actieplan geven we participatie de komende jaren een impuls. Daarvoor ontwikkelen we verschillende hulpmiddelen zoals een handreiking en middelen voor online en offline participatie.

Verder zijn we als team een vraagbaak en bieden we ondersteuning. We delen in dit voortgangsbericht actuele ontwikkelingen over participatie in Enschede. We delen ook kennis en successen, lessen en voorbeelden uit de praktijk.

Reageren op deze Participatie Impuls? Dat kan!

Stuur een mailtje naar participatie@enschede.nl

TRAJECT WIJK- EN DORPSRADEN

IN COPRODUCTIE NAAR NIEUWE SAMENWERKINGSAFSPRAKEN

In de zomer van 2022 zijn we met de dorps- en wijkraden uit de stad aan de slag gegaan om te komen tot nieuwe samenwerkingsafspraken. Dat hebben we gedaan op het hoogste participatieniveau: coproduceren. Een project met veel betrokkenheid vanuit de wijkorganen en vanuit de gemeente. Wat heeft het opgeleverd, waar staan we nu en hoe is de coproductie bevallen?

WIJKEN WILLEN MEEDOEN IN PARTICIPATIE

Na twee stedelijke bijeenkomsten, diverse overleggen met de kerngroep, sessies met de gemeente en een raadpleging van inwoners staat in hoofdlijnen vast wat de uitkomst zal zijn. Wijkorganen willen vroegtijdig geïnformeerd worden en bijdragen in participatieprojecten. Er zitten wel verschillen in de mate waarin wijkorganen willen bijdragen aan participatie. Want niet iedere wijk- of dorpsraad heeft evenveel slagkracht of mensen om de ambities waar te maken.

JAARLIJKS GESPREK OVER BIJDRAGE

Daarom komt er een model waarbij we als gemeente jaarlijks met de wijkorganen in gesprek gaan over het energieniveau in de wijk en waar ze vanuit de wijk aan willen en kunnen bijdragen. Formeel zal dit uitgewerkt worden in een subsidieverordening, een handreiking voor de gemeente en wijkorganen én een plan hoe dit verankerd wordt in de ambtelijke organisatie.

IN GESPREK MET DE WIJKORGANEN

Het afgelopen half jaar zijn we als gemeente voortdurend in gesprek geweest met de drijvende krachten achter de wijk- en dorpsraden. Wie zijn deze mensen, waar zetten ze zich voor in binnen hun wijk en hoe kijken ze terug op de coproductie van nieuwe samenwerkingsafspraken? We vroegen drie leden uit de kerngroep naar hun ervaringen en wat ze de gemeente Enschede willen meegeven.

LLOYD SCHELLEVIS

Voorzitter Wijkraad Lasonder – 't Zeggelt -
Boddenkamp

"Met onze wijkraad zijn we op thema bezig. Dit jaar bijvoorbeeld met verkeer en groen in de wijk. Ook doen wij minimaal één keer per jaar een wijkscouw waarbij bijvoorbeeld ook veiligheid een thema is. Voor het wijkverkeersplan zijn we met bewoners uit de wijk

in gesprek over hoe zij erin staan en wat de knelpunten zijn. Daarnaast is er ook een externe partij (Verkeersatelier) betrokken. Het is de bedoeling dat wij komen tot een verkeersplan waar alle betrokkenen, bewoners, scholen en bedrijven mee kunnen leven. Een goed bereikbare én toekomstbestendige wijk. De auto's waar mogelijk en genoeg ruimte voor kinderen, fietsers en wandelaars.

Rondom het thema veiligheid zijn we druk bezig met bijvoorbeeld de zorginstellingen in de wijk (Leger des Heils, Tactus e.d.). Zo houden we een vinger aan de pols om overlast te kunnen signaleren, bijvoorbeeld bij het Boerenkerkhof. Het afgelopen half jaar met de kerngroep was een interessante en leerzame periode. Een mooie club met wijkraadsleden en ambtenaren. Waardevolle betrokkenheid vanuit de groep. Voor de organisatie: we werken met wijkregisseurs, bij ons is dat Iwan Bult, en hier zijn we zeer tevreden over. We moeten er alleen wel voor waken niet alleen met de wijkregisseur te spreken, we gaan ook graag in gesprek met andere mensen binnen de gemeentelijke organisatie. Dus voel je vrij om contact op te nemen. Wat we graag zouden willen is dat we als gemeente en wijkraad vaker bijeenkomen, bijvoorbeeld op thema."

HEIDI NIEHENKER

Voorzitter Wijkplatform Helmerhoek

"Ik ben de voorzitter van het Wijkplatform Helmerhoek. In de wijk zijn we bezig met thema's als verkeer, jeugd, nieuwe ontwikkelingen rondom scholen en een nieuw wijkcentrum. Ook zijn we bezig met activiteiten voor kinderen in de wijk, houden we inlooppreekuren waar wijkbewoners langskomen en

zitten we in de Stadsdeelcommissie. Ik vond het ontzettend leuk om mee te mogen werken aan het traject met de kerngroep. Door mee te werken ken ik de ins – en outs van het wijkraadswerk én wat wel en niet gewerkt heeft. Erg fijn om aan mee te werken en – gelukkig – ook erg gezellig!

KOM EENS LANGS IN DE WIJK, PERSOONLIJKE ÉN BETER VOOR DE SAMENWERKING.

Voor de mensen die werken bij de gemeente Enschede: kom vooral eens kennismaken met de wijkraden. Via de mail of telefoon kan, maar kom eens langs op een inlooppreekuur of op bezoek in de wijk, dan zien we elkaar in het echt. Persoonlijker én beter voor de samenwerking."

LISETTE MEIJER

Penningmeester: Wijkraad Eschmarke - Zuid

"In de wijkraad ben ik formeel de penningmeester, maar vanwege onze kleine bezetting doe ik eigenlijk alle taken van het bestuur: dit maakt het leuk en afwisselend. We zijn voornamelijk druk met thema's als veiligheid en welzijn. Daarnaast gaan we begin dit jaar starten met een project om samen met jongeren

te kijken hoe we Urban Sports binnen stadsdeel Oost kunnen vormgeven. Bijvoorbeeld skaten, boxen, BMX en freerunning en streetdance. Dit doen we samen met bewoners uit de wijk, de gemeente en jongerenwerk. We zouden graag zien dat dit niet alleen in Oost, maar in de hele stad een plek krijgt. Het lijkt mij fantastisch om in samenwerking met onze jeugd een plek te creëren waar ze zich thuis voelen.

Ik kijk met een goed gevoel terug op het afgelopen half jaar waar ik deelnemer was van de kerngroep. Mooi en waardevol dat we op deze manier konden meedenken. De insteek en de vormgeving van het proces waren goed.

Voor de mensen die bij gemeente werken: het is erg belangrijk om te luisteren en door te vragen in gesprekken met inwoners. Dan wordt duidelijk wat mensen echt willen. Ga vooral veel in gesprek en vorm de dialoog. Ik zie een goede ontwikkeling, blijf dit vooral doen!"

99 MOOI EN WAARDEVOL DAT
WE OP DEZE MANIER KONDEN
MEEDENKEN.

Lisette Meijer

LESSEN UIT DE PRAKTIJK

**“GA NAAR DE MENSEN TOE,
GA MET ELKAAR IN GESPREK”**

Groot project in de wijk? Dan is communicatie alleen niet genoeg, maar moet je iets met participatie. “Ga naar de mensen toe, ga met elkaar in gesprek.” Dat zijn de lessen van Kaz Wesseloo (wijkregisseur) en Rosa Vos (manager project- en gebiedsontwikkeling) bij het project Groenblauw Tweekelerveld. Toen er onrust ontstond bij bewoners organiseerden Kaz en Rosa een wandeling door de wijk om de plannen toe te lichten.

VERONTRUSTE TELEFOONTJES

In het najaar van 2022 krijgt wijkregisseur Kaz Wesseloo opeens een boel verontruste telefoontjes uit Tweekelerveld. Bewoners zien machines en mensen voor hun deur. Wat gaat hier gebeuren, vragen bewoners zich af. Het project Groenblauw Tweekelerveld is dan al uitvoerig gecommuniceerd in de wijk. "Er waren zelfs filmpjes bij met impressies hoe het eruit zou gaan zien", vertelt Kaz Wesseloo. "Maar ja, dan denkt iedereen: hartstikke mooi, dat komt vast goed. Totdat je bij mensen voor de deur aan het werk gaat, dan schrikken de mensen wakker."

De wijkregisseur zoekt contact met projectmanager Rosa Vos. Samen besluiten ze een wijkwandeling te organiseren. Kaz en Rosa vragen alle nodige specialisten van de gemeente mee. Zodat bewoners tijdens de wijkschouw op iedere vraag antwoord kunnen krijgen. "Aan het begin van de wandeling was er nog boosheid, maar onze uitleg nam veel vragen en ook veel boosheid weg", zegt Kaz. "Achteraf hoorde ik van bewoners terug dat het ze het ontzettend fijn vonden dat ze gewoon met ons in gesprek konden op de locatie. Het eerste wat we moeten doen bij dit soort trajecten is: ga naar de mensen toe, ga met ze in gesprek"

INFORMEREN ÉN BETREKKEN

Rosa Vos is het daar helemaal mee eens: "Vaak is het al opgelost als je de tijd neemt om iets goed uit te leggen in zo'n gesprek. Al die mailtjes heen en weer, dat werkt niet." Rosa Vos is daarom blij dat de gemeente Enschede nu een participatieverordening heeft. "Participatie wordt daardoor echt onderdeel van je project. Ik heb inmiddels ook een aantal keren met het participatieteam gebruik gemaakt van de methode Relevant Gesprek. Als je dit soort dingen vooraf doet, voorkom je zoveel boosheid en frustratie." Voor zowel Kaz als Rosa is de tip: denk als gemeente vooraf goed na hoe je bewoners niet alleen gaat informeren, maar ook betrekken. "Participeren kan nog wel eens spannend zijn, zeker als er weerstand zit bij bewoners. Dat kost je als gemeente tijd en energie", weet Rosa Vos. "Maar we concluderen vaak te snel dat iets te technisch is of dat er geen ruimte is om mee te denken voor bewoners. Terwijl blijkt dat ze daarin heel deskundig zijn, want ze wonen tenslotte zelf in de wijk."

”AAN HET BEGIN VAN DE
WANDELING WAS ER NOG
BOOSHEID, MAAR ONZE
UITLEG NAM VEEL VRAGEN
EN OOK VEEL BOOSHEID WEG.

Kaz Wesseloo

JONGERENPARTICIPATIE

GEMEENTE WIL BETER EN VAKER LUISTEREN NAAR JONGEREN IN DE STAD

Hoe kan de gemeente Enschede jongeren beter betrekken bij de beleids- en besluitvorming van thema's die jongeren nu of in de toekomst raken? Denk aan het klimaat, de mentale gezondheid van jongeren of het tekort aan betaalbare starterswoningen. "Jongeren zijn de toekomst van de stad, ze leven nu en weten heel goed wat er speelt. Ze groeien namelijk op met alle complexe opgaven waar we mee te maken hebben", zegt beleidsadviseur Zarina Dihal-Chedi. In 2023 gaat ze aan de slag met de opdracht van het college van B&W om jongerenparticipatie een impuls te geven.

PROJECTTEAM MET MINIMAAL 7 JONGEREN

Welke thema's gaan jongeren aan het hart? Hoe bereik je jongeren en op welke manier kunnen en willen ze meedenken over de toekomst van hun stad? Het zijn dé vragen waar Zarina Dihal-Chedi dit jaar antwoorden op wil vinden. Dat doet ze met een projectteam #JONG053PRAATMEE dat bestaat uit één ambtenaar (Zarina zelf) en zeker zeven jongeren.

"In de vele gesprekken die ik voerde hoorde ik vooral van jongeren de oproep: praat mét ons en niet alleen maar over ons. Betrek ons aan de voorkant en niet pas op het eind van een beleidsvormingsproces. En zorg voor een follow up. Dus toen ik dit projectteam ging samenstellen, dacht ik: hier moeten we als gemeente jongeren bij betrekken!"

Het projectteam #JONG053PRAATMEE bestaat uit (vlnr):
Shannon Kok, Reem Hallak (stoel), Fleur Heidemann,
Anas Kjidaâ (stoel), Thomas Jongejan. Ook in het projectteam maar
niet op deze foto: Scarlet Regtio en Marijn Mengels.

BETER AANSLUITEN BIJ LEEFWERELD

Om te zorgen dat beleids- en besluitvorming beter aansluiten bij de leefwereld van jongeren, gaat de gemeente samen met de jongeren onderzoeken welke vormen van jongerenparticipatie daarbij kunnen helpen. Ook starten er dit jaar minimaal twee participatietrajecten over onderwerpen die jongeren aanspreken. Op deze manier kan er in de praktijk geëxperimenteerd en geleerd worden van de ervaringen. Een eerste voorbeeld van zo'n experiment is het onderzoek van UT-studente Eva Westenek (lees haar verhaal verderop) over mentale gezondheid onder jongeren "Hier zijn interessante aanbevelingen uitgekomen voor ons preventiebeleid, maar ook waardevolle lessen op het gebied van jongerenparticipatie."

“WE ZIEN DAT WE ALS GEMEENTE MEER MOEITE MOETEN
DOEN OM EEN BREDERE AFSPIEGELING VAN JONGEREN
TE BEREIKEN.

Zarina Dihal - Chedi

GEbruik MAKEN VAN WAT ER AL IS

Om jongerenparticipatie een impuls te geven zoekt de gemeente nadrukkelijk samenwerking met netwerkpartners en bestaande initiatieven. Zoals het jongerenberaad van de gemeente Enschede met 12 jongeren die advies kunnen geven over bepaalde thema's en twee student-ambtenaren. "We zien dat we als gemeente meer moeite moeten doen om een bredere afspiegeling van jongeren te bereiken."

Vertelt Zarina Dihal-Chedi. De behoefte aan meer contact, leeft niet alleen bij de gemeente. Maar ook bij jongeren zelf en onze netwerkpartners, waaronder scholen, welzijnswerk en sportverenigingen.

"In november hebben we intern een speeddate georganiseerd waarbij ambtenaren in gesprek gingen met jongeren. De enige kritiek die we kregen, van zowel de jongeren als de ambtenaren, was dat ze te weinig tijd hadden."

ZARINA
DIHAL - CHEDI

JONGERENPARTICIPATIE

UIT ONDERZOEK BLIJKT DAT JONGEREN VOORAL ELKAAR WILLEN HELPEN

Belangrijke lessen voor de jongerenparticipatie komen uit een onderzoek van UT-studente Eva Westenenk. In het kader van haar studie Gezondheidswetenschappen heeft zij het afgelopen half jaar stage gelopen bij de gemeente om voortbordurend op een onderzoek van de GGD te onderzoeken hoe de gemeente mentale problemen bij jongeren kan voorkomen.

GROTE IMPACT VAN CORONA

"In het onderzoek zijn de jongeren centraal gesteld. Wat hebben zij nodig?" begint Eva haar verhaal. De coronapandemie heeft er flink ingehakt en heeft ook nu nog een grote nasleep. Door de diverse lockdowns zijn jongeren veel eenzamer geworden en door social media leggen ze veel minder goed fysiek contact met elkaar. Ook ervaren leerlingen veel stress op school. "Ik wilde echt van de jongeren zelf in de leeftijdscategorie van 12 tot 18 jaar horen wat zij belangrijk vinden en waar zij behoefte aan hebben."

SAMENWERKING MET PARTICIPATIETEAM

Tijdens het Dat-kan-anders-café over jongerenparticipatie legde Eva contact met participatieadviseur Zarina Dihal – Chedi. Samen met Zarina bekeek Eva hoe ze jongeren kon betrekken bij haar onderzoek. Uiteindelijk bezocht Eva het jongerenberaad, twee brugklassen, een praktijkschool en zette ze een enquête uit onder scholieren. Daarnaast kregen de jongeren uit de bezochte klassen een huiswerkdopdacht om aan te geven hoe zij in het geval van problemen graag geholpen willen worden.

JONGEREN WILLEN VOORAL ELKAAR OPZOEKEN

De meest in het oog springende conclusie uit het onderzoek is dat een groot deel van de jongeren elkaar wil helpen en bij problemen niet gelijk bij formele instanties of de mentor uit wil komen. "Jongeren willen met leeftijdsgenoten praten en soms kan het helpen dat jonge jongeren met oudere jongeren kunnen praten over hun problemen. Onder leeftijdsgenoten voelen ze zich veilig en op hun gemak" vat Eva het samen.

Een lespakket op school of algemene maatregelen helpt een aanzienlijk deel van de jongeren niet verder. Dit is volgens haar wel echt een eye opener en een belangrijke aanbeveling aan het preventiebeleid van de gemeente.

Dat Eva zelf met haar 20 jaar een oudere jongere is, heeft laagdrempelig gewerkt in de gesprekken en de informatie die ze heeft opgehaald. "De taal die je spreekt en het woordgebruik zijn belangrijk om met jongeren goed in gesprek te komen."

PRESENTATIE ONDERZOEKSRAPPORT

Het onderzoek van Eva Westenenk en de resultaten van de gesprekken met jongeren is op 31 januari gepresenteerd aan de gemeente. De bevindingen en adviezen zijn belangrijke input voor de jongerenparticipatie en het preventiebeleid van de gemeente.

”DE TAAL DIE JE SPREEKT
EN HET WOORDGEBRUIK ZIJN
BELANGRIJK OM MET JONGEREN
GOED IN GESPREK TE KOMEN.

Eva Westenenk

INWONERS AAN HET WOORD

PLEKBERAAD WIL INWONERS STEM EN INVLOED GEVEN

De toekomst van Enschede is niet alleen van politiek en bestuur. De toekomst is van alle inwoners. "De uitdagingen zijn complex, we kunnen als inwoners onze verantwoordelijk niet afschuiven op bestuurders." Judith van Oostrom en Judith Hofmann willen als inwoners graag hun verantwoordelijkheid nemen. Daarom zijn ze in november gestart met een plekberaad voor de toekomst.

Een plekberaad voor de toekomst is een beraad voor en door inwoners, legt Judith van Oostrom uit. "Inwoners denken in zo'n beraad na over hoe ze willen dat de stad eruit ziet in 2070. We kijken daarbij naar wat we voor volgende generaties willen achterlaten. In Enschede is gekozen voor een plekberaad voor de hele stad. Maar er kan ook gekozen worden voor een wijk, park, straat, bos of gebouw."

Judith Hofmann sloot zich bij Judith van Oostrom aan en op 21 november en 23 januari waren de eerste twee bijeenkomsten. "Er komen mensen die zich zorgen maken over de toekomst, mensen die al op kleine schaal met initiatieven zijn begonnen in de stad."

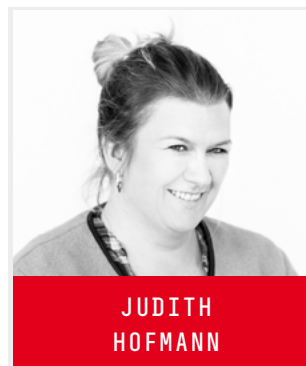
NADENKEN OVER KEUZES VOOR TOEKOMST

Het plekberaad kijkt zo'n 50 jaar vooruit. Een perspectief dat verder reikt dan een politieke horizon. "Wethouders en raadsleden worden aangesteld voor een periode van vier jaar, in een begroting kijk je één jaar vooruit. Maar het is ook belangrijk dat we

nadenken over de vraag: wat betekenen de keuzes die we nu maken voor de generaties die na ons komen?" In het eerste plekberaad is een doorkijkje naar die verre toekomst gemaakt. In de tweede bijeenkomst zijn de ideeën al vertaald in concrete acties. "Een aantal mensen gaat in gesprek met jongeren over het onderwijs in 2070. Verder zijn we nieuwsgierig naar de meest vervuilende en meest groene bedrijven in Enschede. En willen we graag een platform waar alle groene toekomstgerichte initiatieven samen komen. Dat allemaal met de energie van de deelnemers als basis", vertellen Judith van Oostrom en Judith Hofmann.

ZORGEN OMZETTEN IN ACTIE

De initiatiefnemers hebben dromen, maar ook de intentie dat het plekberaad uitgroeit tot een plek waar inwoners hun stem kunnen laten horen. "We willen dat mensen zich bewust worden van hun invloed en dat je kleine stapjes kan zetten om de toekomst te verbeteren", zegt van Oostrom. Volgens Hofmann kan het plekberaad ook een plek zijn waar mensen hun zorgen kunnen omzetten in actie. "Veel mensen denken: ik kan er toch niets meer aan doen, het is toch allemaal al te laat, wat maakt het uit of ik wel of niet iets doe. Maar wij geloven dat je als inwoners samen heel veel voor elkaar kunt krijgen."

JUDITH
HOFMANN

JUDITH
VAN OOSTROM

Contact?

judith@zinindezaak.nl

ONLINE PARTICIPATIE

INWONER DENKT STEEDS VAKER MEE VIA STEM VAN ENSCHEDE

De website Stem van Enschede wordt steeds vaker ingezet om de inwoner van Enschede te betrekken bij allerlei onderwerpen van en in de stad, dorp, wijk of buurt. Van het stemmen op ontwerpen voor watergoten tot het meedenken over Direct Duidelijke teksten. Hieronder hebben we een paar projecten uitgelicht waarin inwoners online participeren.

WATERGOTEN BINNENSTAD ENSCHEDE

We hebben afgelopen jaar afgesloten met een knaller van een project op Stem van Enschede. Dit project stimuleerde de inwoner van Enschede om zelf een idee of ontwerp in te dienen voor de watergoten die de stad een creatieve verfraaiing gaan geven de aankomende vijftig jaar. Er is hierbij gewerkt met een jury die een voorselectie heeft gemaakt van alle ontwerpen die ingediend zijn. Van de twintig inzendingen zijn er drie ontwerpen overgebleven waar op gestemd kon worden. Het gevelteken-ontwerp heeft de meeste stemmen behaald. Van de 326 stemmen die zijn uitgebracht, gingen er 160 naar dit ontwerp.

De jury die een voorselectie maakt van alle ontwerpen die ingediend zijn bij het project Watergoten Enschede.

Rio (37), de indiener van het gevelteken reageert enthousiast op het nieuws: *"Wat leuk dat mijn ontwerp heeft gewonnen en straks in de binnenstad te zien is. Een paar jaar geleden zag ik een keer bij de kringloop geveltekens liggen. Ik kon de symbolen niet direct plaatsen. Dit heb ik later thuis uitgezocht. Sindsdien loop ik al met het idee om hier een keer iets mee te doen. Dit was de inspiratie voor mijn ontwerp. Een hart, omdat we van Enschede houden. Een donderbezem om onheil te weren. Het slaghek, het symbool van Enschede. Het zonnewiel, een teken van leven en geluk. En een boek voor de mooie teksten van Willem Wilmink."*

Het ontwerp komt straks in de nieuwe stadsgoot op de binnenring te liggen. Deze loopt door de Haverstraatpassage, Achter het hofje, Windbrugstraat, Walstraat, Stadsgravenstraat. De werkzaamheden starten in de Haverstraatpassage in het eerste kwartaal van 2024.

DIRECT DUIDELIJKE BRIEVEN MET FEEDBACK VAN INWONERS

Stem van Enschede wordt ook ingezet om brieven van de gemeente Direct Duidelijk te schrijven. Elke vier weken staat een nieuwe brief online. Iedereen kan reageren op de brieven en inwoners kunnen tips en reacties achterlaten. Door hulp van inwoners verbeteren wij de brieven zodat ze nog duidelijker zijn. We hebben al meer dan 250 reacties gekregen waardoor we al zes brieven hebben verbeterd!

HEB JE ZELF EEN BRIEF ONTVANGEN WAAR JE EEN REACTIE OP WIL GEVEN?

Dat kan via het mailadres: directduidelijk@enschede.nl

PROJECT BINNENSTAD

We haalden via Stem van Enschede ook ideeën op bij de inwoners om de binnenstad van Enschede nog leuker te maken voor de toekomst. De binnenstad moet een plek zijn waar je graag (samen) komt voor ontspanning, ontmoeting en om te wonen en werken. Er zijn in totaal 33 ideeën binnen gekomen waarvan twintig ideeën haalbaar zijn. In totaal zijn er 2046 stemmen uitgebracht. De winnende ideeën zijn onderdeel geworden van het 'Actieplan Binnenstad', een vijfjarenplan. [Bekijk het actieplan van de binnenstad.](#)

WIJKBUDGETTEN VIA STEM VAN ENSCHEDE

De wijken Ribbelt, Stokhorst, Scheurserve hebben vorig jaar gekozen voor het gebruik van Stem van Enschede zodat ze alles uit het wijkbudget kunnen halen. Het idee is dat inwoners hun ideeën kunnen indienen via de site. Deze plannen moeten in enige vorm de wijk mooier, leuker, veiliger of socialer maken. Op de ingediende ideeën kon gestemd worden door de inwoners van de wijken. In totaal zijn er 927 stemmen uitgebracht wat

resulteerde in 8 uit te voeren ideeën! Verschillende plannen zijn ondertussen zelfs al uitgevoerd: spelen op Winkelhorst, investeren in meer biodiversiteit rond Stokhorstvijver, aanleg van een hondenrenveld, bloemenlintaanleg en bollenplantacties en de kunstexpositie 't Volbert!

We kunnen wel stellen dat wat begonnen is als experiment zeer geslaagd is. De wijken Ribbelt, Stokhorst en Scheurserve worden nu zelfs als voorbeeld/inspiratie gebruikt voor andere wijken want aankomend jaar zullen ook de wijken Deppenbroek en Mekkelholt gebruik maken van Stem van Enschede om het wijkbudget nog beter te benutten.

CIJFERS GEBRUIK STEM VAN ENSCHEDE:

39.245
bezoeken

1.237
reacties op
stemmen

2.386
gebruikers

143
ingediende ideeën
door de inwoner

864
reacties
geplaatst

INWONERSINITIATIEVEN

FONDS WEDEROPBLOEI BRENGT MENSEN BIJ ELKAAR NA CORONA

Via het Fonds Wederopbloei zijn de afgelopen twee jaar 21 initiatieven gefinancierd. De subsidie van in totaal zes ton is in 2021 in het leven geroepen om 'de stad sterker te maken en inwoners weer wat kleur op de wangen te geven' na de coronacrisis.

STADSJURY WERKT

Uit de evaluatie blijkt dat veel inwoners het Fonds Wederopbloei wisten te vinden. Ook het werken met een stadsjury, waarin willekeurige inwoners de aanvragen van andere inwoners beoordelen, heeft goed gewerkt. "Door het diverse team heeft de jury echt met verschillende perspectieven naar de voorstellen gekeken. Mooie manier om te beslissen. Herkenning en vertegenwoordiging van verschillende geledingen bij het erkennen van initiatieven", staat in de evaluatie.

VAN EEN DATINGAPP TOT DE BOER OP MET TREINTJES

Door Fonds Wederopbloei zijn er verschillende initiatieven tot stand gekomen waar Enschedeërs van mee hebben kunnen profiteren. Er ging geld naar een datingapp waar young professionals elkaar kunnen ontmoeten en er werd geïnvesteerd in wijkcentrum de Magneet, voor cursussen en activiteiten voor inwoners in Enschede-Zuid. Ook waren

Deze foto is gemaakt bij het initiatief van SSYLKA. SSYLKA wilde met hun initiatief op een laagdrempelige manier kunst en cultuur beleving creëren. Voor de betrokkenen was dit een hele mooie manier om de gevoelens die bijvoorbeeld Covid met zich mee heeft gebracht in muzikale teksten tot uiting te laten komen. Het doel hierbij was talentontwikkeling, ontmoeting, sociale cohesie en het stimuleren van ondernemerschap. Dit doel hebben ze zeker bereikt.

er bijdragen voor hybride theatervormen, een feestje voor de 50-jarige ijsclub in Lonneker en het opknappen van de Dorpskamer van Glanerbrug. Enschedeër William Spinmuis kreeg een bijdrage om met zijn spoorbaan en treintjes kinderen en senioren te vermaken. Alle initiatieven droegen op hun eigen manier bij aan het samenbrengen van mensen in de stad.

VIER RONDES EN 106 AANVRAGEN

In vier rondes konden inwoners hun initiatieven om de stad sterker te maken pitchen bij de stadsjury. In totaal kwamen er maar liefst 106 aanvragen binnen. De inwoners wisten het Fonds Wederopbloei daarmee goed te vinden. Maar de aanvragen waren niet altijd subsidiabel binnen het Fonds. Soms waren de aanvragen te commercieel van aard, andere keren bleek de aanvraag beter te passen binnen de wijkbudgetten. Deze inwoners zijn actief doorverwezen naar de daarvoor passende voorzieningen. Een groot deel van de toegekende initiatieven is nu afgerond, net als het Fonds zelf. Fonds Wederopbloei is een afgerond project met een geslaagde uitkomst. Fonds Wederopbloei heeft de stad geïnspireerd, geënthousiasmeerd en opnieuw de verbinding gevonden.

22 **FONDS WEDEROPBLOEI HEEFT DE STAD GEÏNSPIREERD,
GEËNTHOUSIASMEERD EN OPNIEUW DE VERBINDING
GEVONDEN.**

Deze foto is gemaakt bij het initiatief van Muziekvereniging Wilhelmina Glanerbrug. Deze muziekvereniging heeft een familie concert georganiseerd waarbij de muziek tot in de puntjes geregeld was. Bekende kinderboeken schrijver Jacques Vriens heeft het verhaal verteld van 'de Kindertemmer' en dit werd ondersteund met de prachtige muziek van de Muziekvereniging Wilhelmina Glanerbrug.

TERUGBLIK 2022

WELKE IMPULS HEBBEN WE GEGEVEN AAN PARTICIPATIE?

In 2022 zijn we als participatieteam voortvarend aan de slag gegaan met het actieplan Samenlevingsgericht Werken. Dat hebben we gedaan binnen de vier speerpunten. In de terugblik 2022 vind je een overzicht van de inzet van het participatieteam om participatie een impuls te geven binnen de gemeente Enschede.

De vier speerpunten zijn:

- Inwonersvertegenwoordiging uitbreiden
→ meer inwoners praten mee

- Participatieteam organiseren
→ een team dat adviseert, faciliteert en organiseert

- Middelen voor online en offline participatie ontwikkelen
→ digitaal én fysiek

- Leercyclus inrichten
→ leren van participatie in verbinding met de lerende organisatie

- Inwonersvertegenwoordiging uitbreiden
→ meer inwoners praten mee

Bewonersinitiatieven

Vanuit de rol van ideeënmakelaar en het verder brengen van bewonersinitiatieven is gewerkt aan:

- Hulp bij opzetten van netwerk schoollunches
- Organiseren van evenement voor Enschedese gastgezinnen die Oekraïense vluchtelingen opvangen
- Hulp bij casus opvang vluchtelingen uit Oekraïne
- Hulp bij casus Ambachtshal
- Hulp bij casus BlenderBlender Tetem
- Hulp bij casus Plekberaad
- Advies bij casus klimaatklussers
- Advies bij casus broodtassen en spaarvarkens
- Advies bij werkwijze voor Fonds Wederopbloei en Stadsjury
- Voorstel voor Makelpunt voor maatschappelijk Vastgoed in Enschede
- Plan van aanpak professionaliseren van back-office voor initiatieven uit de samenleving

Inwonersvertegenwoordiging uitbreiden

In co-creatie met wijk- en dorpsraden gewerkt aan nieuwe samenwerkingsafspraken

▪ Participatieteam organiseren

→ een team dat adviseert, faciliteert en organiseert

RELEVANTE GESPREKKEN IN 2022

Groenblauw Enschede Samen maken we Enschede klimaatbestendig

Alles is er al. We bedenken niets nieuws. We zetten overzichtelijke stappen vooruit met wat er al is.

- Minkmaatstraat
- Sportpark Schreurserve
- Groenblauw Glanerbrug
- Groenblauw Horstlanden-Veldkamp
- Groenblauw Structuurplannen
- Groenblauw Loudonlaan

DIA Tweckelerveld en wijkaanpak 'Tweckelerveld ontwikkelen we samen'

Tweckelerveld ontwikkelen we samen'. Dat betekent dat we met organisaties en bewoners zoveel mogelijk in gesprek zijn over hoe we de opgaves en ambities in Tweckelerveld samen willen aanpakken.

- Winkelcentrum Tweckelerveld
- Markt Tweckelerveld
- Gasloos Tweckelerveld

Stedelijke participatietrajecten

- Omgevingsvisie
- Uitvoering energievise
- Energietransitie
- Stadsgesprek dromen, zorgen en inspiraties Enschede in 2040
- Visie 'Sturen op welstand en ruimtelijke kwaliteit onder de Omgevingswet'
- Ambitiedocument Gezond gelukkig en vitaal Enschede en preventienota gezondheid
- Cultuurnota
- Bescherm de bomen
- Evenementenbeleid
- Regeling wijkorganen
- Wegenbeleidsplan

WERKEN MET DE PARTICIPATIEVERORDENING

Handreiking participatieverordening voor raad en medewerkers

- **Middelen voor online en offline participatie ontwikkelen**
→ digitaal én fysiek

Stem van Enschede in 2022 ingezet bij

- Direct duidelijk
- Stadsgoten
- Actieplan binnenstad
- Wijkbudget Ribbelt, Stokhorst, Schreurserve

Stem van Enschede trok in 1 jaar tijd bijna:

38.000

bezoekers

2.400

accounts

- **Leercyclus inrichten**
→ leren van participatie in verbinding met de lerende organisatie

Leren en evalueren

- Module BSK studenten over zelfparticipatie
- Reflectie Bestuurlijke Board
- Verdiepingsochtend stadsdeelmanagement
- Introductie nieuwe raad Workshop Burgerparticipatie in Enschede
- Dat kan anders café Durf te vragen
- Dat kan anders café Jongerenparticipatie met jongeren uit Enschede
- Beleidscafé participatie in Enschede 'alleen ga je sneller samen kom je verder'
- Training burgerparticipatie via Enschedese School à 70 deelnemers opgeleid
- Kennisbank op Intens
- Voortgangsbericht 'Impuls' over actuele ontwikkelingen over participatie in Enschede

PARTICIPATIE IN STADSDELEN

Overall in de stad participeren inwoners. Op deze pagina vind je een impressie per stadsdeel. Het participatieteam is hier soms wel, soms niet en soms deels bij ingezet.

CENTRUM

- Actieplan Binnenstad
- Zuiderspoorbeek
- Kop Boulevard invulling SLO-terrein
- Centrum Kwadraat
- Emissievrij afval inzamelen in de binnenstad

WEST

- Gebiedsaanpak Herinrichting havengebied
- Vernieuwing wijk Boswinkel
- Ontwikkelvisie en herinrichting Cromhoff
- Jogg-methodiek een gezonde omgeving voor kinderen en jeugd

NOORD

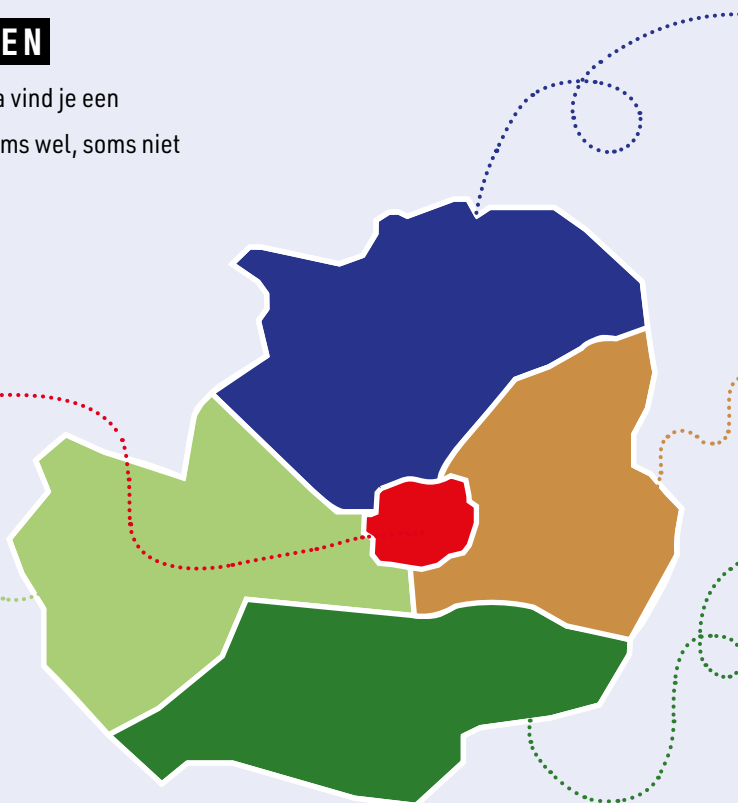
- Meedenken over verkeer in Noordwest Enschede en aanpassing Deurningerstraat
- Wijkbudget Mekkelholt en Deppenbroek
- Groen voor grijs Menkotoren
- Modulair wonen 200 woningen in 2 jaar Fazantstraat
- Wijkbudget Ribbelt, Stokhorst, Schreurserve

OOST

- Project fietsbrug over de Oostweg
- Veiligheid in Glanerbrug

ZUID

- Gebiedsaanpak Broekheurne
- Smiley Stroinkslanden een nieuw pand voor het sport en spelpark in de wijk
- Nieuwbouw Helmerhoek
- Kinderboerderijen

VOORUITBLIK 2023

WELKE IMPULS KRIJGT PARTICIPATIE IN 2023?

In 2023 bouwen we voort op de acties en resultaten uit 2022. In onze vooruitblik voor 2023 geven we je graag een inkijkje in de doelen en acties van het participatieteam.

Waar we werken we aan, wat willen we bereiken en hoe gaan we dat doen?

- Inwonersvertegenwoordiging uitbreiden
→ meer inwoners praten mee

Naast wijk- en dorpsraden ook andere vormen van vertegenwoordiging

In 2023 maken we nieuwe werkafspraken met wijkorganen. We herijken in 2023 de regeling wijkorganen en gaan werken met de nieuwe afspraken Daarnaast onderzoeken we in 2023 nieuwe werkwijzen met maatschappelijke initiatieven.

Verordening wijkbudgetten

We herijken in 2023 in co-productie met de wijkraden en budgetcommissies de verordening wijkbudgetten en we vernieuwen de manier waarop we samenwerken.

We herpositioneren 'jijmaaktdebuurt' om de wijkbudgetten beter onder de aandacht te brengen. Bij het aanvragen van wijkbudget experimenteren we in 2023 met de inzet van de digitale participatietool Stem van Enschede.

Regeling wijkorganen herijken

We herijken de regeling wijkorganen en in 2023 gaan we werken met de nieuwe werkafspraken die we hebben gemaakt met de wijkraden.

Kracht van de stad: impuls voor overheidsparticipatie

We werken in het concept 'Kracht van de stad' verder uit en verkennen wat er financieel nodig is om invulling te geven aan ideeënmakelaar, een makelpunt en een stadsmakersnetwerk om ideeën en maatschappelijke initiatieven aan te jagen en te begeleiden.

Jeugdparticipatie een impuls geven

We geven jeugdparticipatie een impuls. Dat doen we door in 2023 met minimaal 2 participatietrajecten te experimenteren die voor jongeren relevant zijn, door beter gebruik te maken van jongeren-netwerken en door te onderzoeken hoe we jongeren beter en structureel kunnen betrekken bij vraagstukken.

▪ Participatieteam organiseren

→ een team dat adviseert, faciliteert en organiseert

Doekracht organiseren via het participatieteam

Het participatieteam ondersteunt en faciliteert in 2023 bij participatievraagstukken en onderzoekt de financiële borging van het team en de participatiewerkzaamheden vanaf 2024.

Een vaste werkwijze voor participatie

We werken met de methodiek Relevant Gesprek. In 2023 borgen we de methode als organisatiebrede werkwijze en zullen we het opleidingstraject voor Relevant Gesprek in 2023 verder uitrollen. Verder faciliteren we in 2023 middelen voor een eenduidige werkwijze bij participatietrajecten, waaronder een handreiking bij de participatieverordening.

▪ Middelen voor online en offline participatie ontwikkelen

→ digitaal én fysiek

Online participatie en consul

In 2022 is gekozen voor Consul als online participatietool. Inmiddels hebben we Consul onder de naam Stem van Enschede regelmatig gebruikt bij participatietrajecten. In 2023 evalueren we de inzet van Consul en organiseren we financiële borging van een digitaal platform.

Nieuwe werkmethoden organiseren

We brengen in kaart welke methoden we kunnen toepassen voor participatie. In 2023 testen we met design thinking en kijken we of we kunnen samenwerken met Designlab.

▪ Leercyclus inrichten

→ leren van participatie in verbinding met de lerende organisatie

Leren van participatietrajecten

In 2023 richten we een leernetwerk in voor collega's die veel met participatie werken. We experimenteren in 2023 met evaluatiemethoden. Zoals narratief evalueren, waarin ervaringen en persoonlijke verhalen uit de leefwereld van inwoners, collega's en samenwerkingspartners centraal staan. We experimenteren ook met klant in focus.

HET PARTICIPATIETEAM

Wil jij inwoners betrekken bij een project of een vraagstuk? Het participatieteam kan jou hierbij helpen. We kunnen het vraagstuk voor je in kaart brengen en kijken hoeveel ruimte er is voor participatie. Ook kun je gebruik maken ons digitale platform Stem van Enschede. We helpen je als collega ook graag bij het evalueren van lopende participatietrajecten, zodat we samen de kwaliteit van participatie in de gemeente Enschede verbeteren.

Heb je een vraag? Stuur een mailtje naar participatie@enschede.nl

JEFFREY
BRINKMAN

FLEUR
HEIDEMANN

TOON
BARENDSSEN

LOUISE
AANGEENBRUG

BEN VAN
HEIJNINGEN

TANJA
RIJSMAN

ZARINA
DIHAL-CHEDI

TUBA
AVDAN